

Andrzej Nowicki H.:M.: W.:W.:P.:, Wolnomularz Polski, nr 35, czerwiec 2002

§1

Nie ma dwóch przedmiotów jednakowych - twierdził Gottfried Wilhelm Leibniz(1646-1716). Dotyczy to nie tylko liści czy oglądanych przez mikroskop kropel wody. Wybitny polski uczyony, Antoni Bolesław Dobrowolski (1872-1954) przebadał pod mikroskopem wiele tysięcy gwiazdek śniegowych i nie tylko stwierdził, że każda z nich jest inna, ale wyjaśnił przyczyny powodujące różnorodność ich kształtów. Prawa krystalografii rządzące zamrażaniem wody nadają gwiazdkom charakterystyczną dla nich symetrię, ale każda gwiazdka ma odmienny kształt, ponieważ powstaje w odmiennych warunkach różniących się zmieniającymi się układami zapylenia, wilgotności, temperatury, długością przebytej drogi, szybkością spadania, a tych czynników różnicujących jest tak wiele, że mnogość kształtów jest nieskończona. Tą różnorodnością przedmiotów zachwycali się Giordano Bruno (1548-1600), Giulio Cesare

Vanini (1585-1619) i wspomniany na początku Leibniz i wszyscy trzej cytowali w swoich pracach ten sam wiersz włoskiego poety: Per tal variat la Natura c bella (przekładam na polski: „i właśnie przez to nieskończone zróżnicowanie Przyroda jest taka piękna”).

§2

Jeżeli nie ma dwóch takich samych przedmiotów, to tym bardziej nie ma dwóch jednakowych podmiotów. Jednym z najwybitniejszych badaczy różnorodności ludzkich umysłów był filozof niemiecki Johann Friedrich Herbart (1776-1841), który odrzucił kantowską teorię poznania, opartą na fundamencie błędnego założenia o istnieniu tych samych apriorycznych form i kategorii wnoszonych przez poznający podmiot w proces poznania. Wbrew Kantowi Herbart twierdził, że nie ma dwóch jednakowych percepcji tego samego przedmiotu, ponieważ każda percepcja jest kształtowana przez odmiennie masy apercepcyjne czyli całość przeżyć i doświadczeń konkretnej jednostki. Inaczej więc patrzą na świat ludzie należący do innych pokoleń, innych narodów, innych zawodów i klas społecznych. Jednym z czynników różnicujących umysły jest stopień znajomości różnych języków, odmienny zestaw czytanych tekstów literackich, naukowych, filozoficznych , zestaw osób z którymi rozmawiamy, zestaw poznanych dzieł sztuki i słyszanych utworów muzycznych .

§3

Wbrew tym, którzy uczą nienawiści do wszystkiego, co „inne”, a więc do ludzi innych ras, narodów, wyznań, poglądów, sposobów życia, polski filozof i aktywny działacz masoński Bronisław Ferdynand Trentowski (1809-1869) budował filozoficzne podstawy tolerancji, a nawet szedł znacznie dalej, twierdząc, że należy nie tylko tolerować to, co inne i respektować absolutną wolność sumienia, ale uznając różnorodność za wartość kulturalną, cenić ją i kochać.

Będąc zdecydowanym przeciwnikiem państwowych, kościelnych i partyjnych tendencji do ujednociania ludzi dodawał, że zadaniem masonerii jest obrona różnorodności nie tylko w świecie profanów, ale także w obrębie samej masonerii. Należy pogodzić się z tym, że nie ma dwóch jednakowych masonów i nie naśladować tych instytucji, które stosują indoktrynację i narzucają obowiązujące poglądy. W obrębie masonerii pożądana jest różnorodność. Każdy mason powinien patrzeć na świat swoimi własnymi oczami i budować swoim własnym mózgiem własny pogląd na świat. Tym, co łączy wszystkich masonów jest wierność hasłom Wolności, Równości i Braterstwa, które mieszczą się w jednym masońskim pojęciu człowieczeństwa.

§4

Czym jest „człowieczeństwo”? W pracy *Discours sur le Style* najwybitniejszy przyrodnik francuskiego Oświecenia, Georges-Louis Leclerc de Buffon (1707-1788) napisał wielokrotnie cytowane, lecz wieloznaczne i podlegające rozmaitym interpretacjom zdanie *Le style est l'homme même*, z którego można wydobyć przynajmniej pięć myśli:

1 - w stylu ujawnia się prawdziwa istota człowieka,

2 - każdy człowiek, który tworzy jakieś dzieło, ma swój własny styl; dzięki temu po stylu można poznać, kto jest jego twórcą,

3 - „człowieczeństwo” nie polega na tym, że wszyscy ludzie są jednakowi; charakterystycznym

O stylu myślenia

Wpisany przez Reb. Janusz Baranowski
Wtorek, 15 Wrzesień 2020 00:00 -

sposobem przejawiania się „człowieczeństwa” jest zróżnicowanie ludzi; „być człowiekiem” nie polega na tym, że jest się takim jak inni, ale na tym, że każdy ma prawo „być sobą” i mieć swój własny „styl” wystawiania się, pisanie i myślenia,

4 - różnorodność jest nie tylko wartością kultury, ale także miernikiem jej wartości; „kulturą wyższą” jest ta kultura, w której jest większa różnorodność umysłów i większa różnorodność dzieł; kultura otwarta na wartości innych kultur; upada ta kultura, w której nietolerancja, ksenofobia, konserwatyzm, neofobia, cenzura, instytucje i postawy zwalczające inność, odmienność, nowość, indywidualizm prowadzą do ujednoczenia poglądów i ślepej wiary w słowa przywódców politycznych i religijnych,

5 - narzucanie jednego stylu to pozbawianie ludzi człowieczeństwa czyli prawa do własnego stylu myślenia,

§5

Masońskie style myślenia miały wiele źródeł bijących w różnych epokach. Było ich wiele w starożytnej Grecji i w starożytnym Rzymie i wiele w dwóch wielkich przełomach światopoglądowych: w Odrodzeniu i w Oświeceniu. Można je znaleźć także w Średniowieczu, które nie było wyłącznie Epoką Mroków, ale areną walki światła z mrokami. Wolna myśl średniowiecza rozwijana była przez kacerzy i przez opozycyjne nurty scholastyki. Warto przypomnieć angielskiego franciszkanina Williama z Ockham (1300-1347), któremu poświęca się osobne rozdziały w podręcznikach historii filozofii, a w biografii wspomina się, że za krytykę polityki papieskiej został wyklęty.

§6

W przeciwieństwie do tych teologów, którzy uważali, że porządek państwowy oparty na hierarchii feudalnej nie podlega krytyce, ponieważ jest porządkiem ustanowionym przez Boga, a chłopci z woli Boga są poddani swoim panom i muszą odrabiać pańszczyznę, William z Ockham zwalczał ten pogląd argumentem absolutnej wolności Bożej, która może stwarzać różne światy, ustanawiać różne prawa i porządki życia społecznego.

W podręcznikach cytowana jest często wypowiedź zwana „brzytwą Ockhama”: entia praeter necessitatem non sunt multiplicanda (nie należy mnożyć bytów ponad potrzebę), a rzadziej przypomina się inną jego wypowiedź, którą można by nazwać „mieczem Ockhama”: „aliter Deus potuit ordinare” (Bóg, gdyby zechciał, mógłby powziąć inną decyzję i inaczej uporządkować świat). Jeśli zechce, to świat zostanie urządzony rozumnie i sprawiedliwie. W formie teologicznej wyrażona została doniosła myśl, że nie trzeba godzić się z tym, co jest niesprawiedliwe i nierozumne, ponieważ wszystko może być inne, niż jest, poprawione, udoskonalone

§7

Dając swoim uczniom do ręki „miecz” w postaci słowa aliter (inaczej), Ockham zachęcał do ujmowania świata w aspekcie jego możliwości bycia innym niż jest, a więc do krytykowania istniejącego porządku, praw, instytucji, do projektowania świata doskonalszego, do podejmowania prób przekształcania, poprawiania, doskonalenia, a Bóg, jeśli zechce, zaakceptuje wprowadzone zmiany.

§8

Może nic jest przypadkiem, że w tej samej Anglii, gdzie na uniwersytetach działało wielu okhamistów, wkrótce pojawił się myśliciel Thomas More (1478-1535), który pełniąc wysokie funkcje państwowe, oceniał istniejący porządek społeczny bardzo krytycznie i napisał sławne dzieło pod tytułem Utopia, w którym dowodził, że świat, w którym żyjemy, można urządzić inaczej — aliter!

§9

Panującym w Anglii zwyczajem było, że kanclerz państwa musi mieć zawsze takie samo zdanie, jak król. Więc kiedy w pewnej sprawie More ośmielił się myśleć inaczej (aliter!), został skazany na śmierć. Ponieważ sprawa dotyczyła rozwodu króla, a More nie wyraził zgody, został w połowie zeszłego stulecia uznany za świętego.

§10

Franciszkanizm Ockliama i świętość More'a (nazywanego w Polsce Morusem) nie przeszkadza masonom w nawiązywaniu do ich „stylu myślenia”.

Mason nie musi uznawać zasady, że to, co istnieje, dowodzi swoim istnieniem konieczności swego istnienia. Z istnienia wojen wcale nie wynika, że skoro były i są, to będą zawsze. Ujmując świat z perspektywy jego możliwości bycia innym niż jest, mason może i powinien przeciwstawiać politykom wywołującym wojny masońską wizję świata bez wojen.

Obserwując rabunkową gospodarkę surowcami świata i towarzyszące jej skażenie wody, powietrza, gleby odpadami radioaktywnymi, spalinami, truciznami chemicznymi, mason może przeciwstawiać ekonomii nastawionej wyłącznie na maksymalny zysk, moralny obowiązek przekazania pokoleniom naszych dzieci, wnuków, prawnuków — czystego, bezpiecznego środowiska, nie zagrażającego zdrowiu i życiu.

Rosnącym w siłę Ciemnogrodom fundamentalistów różnych religii, szerzących nienawiść wyznaniową mason może i powinien przeciwstawiać masońską wizję społeczeństwa ludzi światłych, zapewniającego wszystkim nie tylko środki do życia, ale także możliwość rozwoju kulturalnego, aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, zgodnego współistnienia i przenikania się wszystkich kultur.

Niemal wszystko, co nas otacza, niesie moc zagrożeń, przeraża niesprawiedliwością i bezmyślnością. Ale przecież może być inaczej — aliter! i to jest właśnie najbardziej charakterystyczną cechą masońskiego stylu myślenia. Przecież po to jesteśmy, żeby wskazywać inne wartości, inne cele, inne drogi, poprawiać i doskonalić świat.

Opracował: Janusz Baranowski - Tatar Polski, twórca Solidarności, potomek Powstańców Styczniowych, Legionistów, Generałów, Harcerzy, Szarych Szeregów, Żołnierzy Wyklętych